

Posudek na diplomovou práci Ladislava Brzobohatého:

„Rodina jako faktor ovlivňující sociálně patologické chování dítěte.“

Předkládaná práce je teoreticko-empirickou studií, zasahující problematiku rodiny v kontextu rozvoje sociálně patologických jevů. Zvolené téma, významně koresponduje s potřebami výchovné praxe.

Práce je členěna do šesti teoretických kapitol, které logicky vyústí v empirické šetření. V rámci druhé kapitoly diplomant vymezuje klíčové pojmy, jako je sociální patologie, sociální deviace, normalita, normy a hodnoty. Třetí kapitola je cele věnována působnosti rodiny, v popředí je rozbor jednotlivých funkcí, které jsou v odborné literatuře nejčastěji popisovány. Diplomant by se mohl též inspirovat systemickým přístupem k rodině, která nahlíží na rodinu jako na jazykový systém, ve kterém jsou předávány, sdíleny a utvářeny obsahy, jejichž působnost je významná. Prostor je věnován také výchovným stylům a jejich předpokládaným důsledkům na rozvoj osobnosti dítěte. Pozitivně zde hodnotím zvážení emoční dimenze a dimenze vedení, spolu s typologií matek a otců, které utvářejí neadekvátní či nevhodné výchovné klima. Tímto si diplomant utváří můstek ke kapitole čtvrté, zabývající se konkrétními patologickými projevy, které se v rámci rodinných uskupení mohou projevovat. Zvažovány jsou především nejčastější formy nevhodného zacházení s dítětem, fyzickým, psychickým týráním, zanedbáváním a sexuálním zneužíváním. Tyto patologické přístupy se mnohdy v realitě kombinují a zanechávají v osobnosti dítěte trvalé negativní stopy. Nevhodné výchovné vedení nepochybně zvyšuje pravděpodobnost, že se u dítěte projeví poruchy chování. Jejich intenzita a závažnost se začíná projevovat především ve starším školním věku a mnohdy vyžaduje intervenci do rodiny. Poradenská práce s rodinou může být úspěšná pouze v případě, že jsou pro ni její členové pozitivně nastaveni. Pokud rodina spolupracovat odmítá, pak je vnější nátlak vnímám velice negativně popřípadě represivně a výsledky se nedostavují. Diplomant nabízí nejčastější negativní projevy dětí, jako je záškoláctví, úteky, šikana, krádeže, drogová závislost a delikventní chování. Zde je nutné si uvědomit, že jde o jevy rozdílné, vyžadující si zcela specifický a individuální přístup k jejich možnému řešení. V závěru kapitoly se diplomant zamýšlí nad negativy, které přináší pobyt jedince v zařízeních pro výkon odnětí svobody. V rámci šesté kapitoly jsou zvažovány důsledky rozpadu rodiny na možné negativní projevy a strádání dítěte. Návaznost na prouchy chování je často spatřována u dětí středního a především staršího školního věku, kde se může navázat na postupně se rozpadající dětskou formu identity. Dítěti je, na počátku relativně rozkolísaného období, odejmuta jistota zázemí a domova. Nutný pocit jistoty pak může nacházet v partách a skupinách, které nemusí mít pozitivně nastavené hodnoty. Diplomant se zamýšlí také nad otázkou nedostatečných identifikačních vzorů, které se negativně projevují především u chlapců, vychovávaných bez otcovské postavy.

Empirická část je uvedena případovými studemi, mající poukázat na případy s blízkou etiologií, které diplomant čerpá ze své praxe v rámci OSPOD. Hlavní hypotézy výzkumného šetření se vztahují k jevům jako je rozpad rodiny, rozporné výchovné vedení a rozporný emoční vztah. Jejich výskyt v rodině zvyšuje, dle stanovených hypotéz, pravděpodobnost sociálně patologického chování jedince. Potřebná data pro výzkum byla pořízena v rámci OSPOD, hlavními metodami se stal rozbor dokumentace, expertní šetření a pozorování. Výzkumná část je přehledná, obsahuje potřebné náležitosti a její závěry jsou pro pedagogickou teorii přínosné.

Závěr: Diplomant prokázal dostatečnou míru orientace ve zvolené problematice, nabídl zajímavé výzkumné šetření. Práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce a lze ji doporučit k obhajobě.

Navrhovaná klasifikace: výborně

V Praze 6. 5. 2007

Mgr. Michaela Vítěčková, PhD.

